

05.03. 6 клас укр.літ. Добровольська В.Е.
Оксана Іваненко «Тарасові шляхи» («Чорний шлях»)

Мета уроку:

навчальна: поглибити знання учнів про життєвий та творчий шлях Т. Г. Шевченка, ознайомити з деякими відомостями про раннє дитинство великого українського поета і художника, навчати школярів аналізувати твір, виділяти в тексті головне; характеризувати головного героя твору, робити висновки з прочитаного;
корекційно-розвивальна: збагачувати словниковий запас учнів, розвивати зорову пам'ять, зв'язне мовлення, викликати бажання працювати з книгою;
виховна: виховувати інтерес до вивчення історії України, любов і повагу до художника і поета Т.Г.Шевченка.

Аутотренінг

Добрий ранок, любі діти.
Ми вчимося, щоб все вміти,
Щоб книжки нові читати,
Все корисне в життя брати,
Дослідити невідоме,
Не відчувши навіть втоми.
Все зібрати воєдино,
Працювати безупинно.

Щоб Шевченка добре знати,
Будем знову мандрувати
Його **шляхом чорним- чорним**.
Ми почуємо, як стогне
Його Дніпр, такий широкий,
Як дитячі його роки
На папір рядком лягають,
Нам про все розповідають.
Добрий ранок, любі діти,
Які прагнуть усе вміти!

Слово вчителя

з проблемним завданням

Сьогодні з вами ми знову говоримо про роль книжки у вашому житті, яка вчить нас мислити самостійно, робити свої висновки і уникати життєвих помилок.

Серед безлічі книг є такі, які розповідають нам про видатних українців. Одна з них - «Тарасові шляхи» Оксани Іваненко. Перегортаючи її сторінки, ми дізналися чимало про дитинство Тарасика.

Готуючись до уроку позакласного читання, ви проводили дослідницьку роботу: ознайомилися з біографією Оксани Іваненко, разом із Тарасиком мандрували світом у пошуках залізних стовпів, на яких тримається небо, дізналися про чумаків, їдучи на мажі, виписали незнайомі слова, дослідили назву твору, дізналися про жанр. Чи всі готові до уроку?

Отож, об'єднаймося у групи: біографи, літературознавці, мандрівники-географи-астрологи, історики.

Завдання: працювати у групі активно; слухати уважно відповіді інших груп; готуватися до самостійної роботи, яка буде в кінці уроку.

Шестикласники!

Сьогодні на уроці ви:

- поглибите свої знання про сучасну літературу для дітей та юнацтва, ознайомившись з уривком роману Оксани Іваненко «Тарасові шляхи», розділ «Чорний шлях»;
- **розкриєте значення художньо-біографічних творів;**
- працюватимете у групах;
- **будете висловлювати свої міркування про дитячі роки Тарасика;** висловите своє ставлення, думки та міркування з приводу змісту прочитаного;
- **будете аналізувати вивчений матеріал у мистецькому контексті;**
- удосконалюватимете вміння працювати з різноманітною інформацією, здійснювати пошукову роботу, проводити відповідні дослідження, використовуючи здобуті раніше знання.

На сьогоднішній урок групи
дослідили:

біографи

- короткі біографічні дані Оксани Іваненко;

мандрівники-
географи-
астрологи

- про Чумацький Шлях та чумацький шлях;

історики

- епоху Тараса Шевченка;

літературознавці

- літературні особливості виучуваного твору.

Екзамен для біографів

Пригадай!

- У якій сім'ї зросла Оксана Іваненко?
- Яка тема є улюбленою для письменниці?
- Яка постать її найбільше зацікавила?
- Скільки років працювала О. Іваненко над романом «Тарасові шляхи»?
- Про що ми дізнаємося із розділу «Чорний шлях»?
- Які твори Кобзаря ви вивчали раніше?
- Які із них розповідають нам про любов до України?

Екзамен для біографів

Відповіді

Оксана Іваненко народилася в сім'ї інтелігентів: письменника й учительки. Тому твори Тараса Шевченка знала з дитинства.

Найулюбленіша тема письменниці – писати про видатних людей.

Найбільш цікавою для творчості була особистість Тараса Григоровича Шевченка.

Над романом «Тарасові шляхи» Оксана Іваненко працювала 20 років.

Із розділу «Чорний шлях» ми довідуємося про дитинство Тарасика, його допитливість, дитячі подорожі, особливості міркувань та мрій. Хлопчик любив слухати дідусеві розповіді про старовину і славу козаччину, роздумував про важку кріпацьку долю українців.

«Садок вишневий коло хати», «Зоре моя вечірняя», «Учітесь, читайте...»

Усі твори нашого Кобзаря – про долю українського народу та любов до України, роздуми про її долю, козацьке минуле і боротьбу за волю.

Сторінка біографа

Цікаво про Тараса Шевченка

У вірші «Садок вишневий коло хати» зображено мальовничу картину українського села часів Т. Шевченка. Кажуть: якби Тарас Григорович не написав нічого, а лише один цей вірш, він все одно був би відомим на всю Україну.

У цій поезії розкрито мотив сімейної злагоди і родинної любові. Це – теплий спогад про батькову хату.

Мріючи про повернення в Україну, Т. Шевченко ще на засланні розробив ескіз власного будиночка, який йому так і не вдалося втілити у життя. Про це писав у рядках:

Поставлю хату і кімнату,
Садок-райочок насаджу,
Посиджу я і походжу
В своїй маленькій благодаті. («Невольник»)

Його мрію реалізовано до 200-річчя поета: в музейному комплексі села Нові Безрадичі за ініціативи і сприяння експрезидента В. Ющенка побудовано хату за Шевченковим ескізом.

Екзамен для істориків

Пригадай!

- Що ми знаємо про життя українців у часи Тараса Шевченка?
- Складіть асоціативний куш до слова «кріпацтво».
- Чому Тараса Шевченка називають батьком національного відродження?
- Як ви думаєте, коли з'явився цей плакат? Чому? Яке місце Т.Шевченка у сьогоднішній боротьбі із російськими загарбниками?

Асоціативний куш

Кріпацтво

•Тяжка праця

•Безправ'я

•Втрата сім'ї

•Сльози, голод

•Втрата домівок

•Рання смерть

•Сирітство

Висловіть своє враження від побаченого.

Екзамен для істориків

Відповідь

- У часи Шевченка в Україні було кріпацтво. Український народ, який перебував під імперським російським гнітом, знемагав від непосильної праці і безправ'я.
- Цього не міг не бачити майбутній письменник Тарас Шевченко, який зростав у кріпацтві, але у жилах якого текла кров вільної людини. Літературна спадщина поета – це звеличення козацького минулого українського народу, заклик до боротьби за волю.
- Саме тому для нас Тарас Григорович є батьком національного відродження.
- Сьогодні Україна веде тяжку війну, і знову із росією. Не дарма після початку повномасштабної війни з рф з'явилися плакати із зображенням Тараса Шевченка. Він кличе нас на боротьбу, на захист волі і суверенності. «Одягнувши військову форму», Шевченко разом з нашими воїнами на передньому фланзі зі словами «Борітеся - поборете».

Екзамен для мандрівників-географів-астрологів

Пригадай!

- Що таке Чумацький Шлях? Звідки пішла така назва? Як по-іншому називається галактика?
- А чумацький шлях (що пишеться з маленької літери)?
- Яку роль відігравав Молочний Шлях для чумаків?
- Хто такі чумаки?

Екзамен для мандрівників-географів- астрологів

Відповіді

- **Чумацький Шлях (Молочний Шлях, Божа дорога)** - неяскрава світла біляста смуга, що перетинає зоряне небо. В Україні отримала назву Чумацький Шлях, бо освітлювала дорогу чумаків у Крим по сіль.
- А чумацький щлях – це звичайна ґрунтова дорога чумаків у Крим по сіль.
- Сузір'я було орієнтиром для чумаків, напрямом їх дороги у Крим.
- Чумаки (купці)– найсміливіші, найсильніші і найвитриваліші господарі, які вирушали у далеку дорогу за необхідним товаром.

Заочна подорож у Тарасикове дитинство

Як познайомився Тарасик з чумаками? Про що він у них розпитував?

Екзамен для літературознавців

Пригадай!

- До якого роду літератури належить даний твір?
- Яким за жанром є твір Оксани Іваненко, який ми вивчаємо?
- Ознайомте клас зі словником незнайомих слів.

- «Тарасові шляхи» Оксани Іваненко - один із найвідоміших художньо-біографічних творів про дитинство, юнацькі та зрілі роки Тараса Шевченка. Закономірно, що його перекладено різними мовами. Рід літератури – епос.
- Жанр твору - біографічний роман.

Літературознавчий словничок

Запиши!

Художньо-біографічні твори— літературні твори різних жанрів (романи, повісті, оповідання, поеми тощо), у яких художньо змальовано життєвий шлях видатної особистості.

Словничок-помічничок

Левада - присадибна ділянка землі із сінокосом і садом.

Паровиця – парні воли, запряжені разом.

Половий – світло –рудий (про масть тварин).

Мурий – темно –сірий.

Харциз – розбійник.

Ремигати - повторно пережовувати проковтнуту їжу.

Таган – триніжок, до якого підвішують казан над вогнищем.

Чередник – пастух.

Мажа – великий чумацький віз.

**Читання твору вголос.
Робота над
змістом твору.
Питання від
Всезнайка**

Ви любите читати?

Який цікавий твір! Чи не так?

Поділіться найцікавішими епізодами.

Рефлексія. Самооцінювання

- Обери смайлик.

- У мене все вдалося.

- Я міг би (могла б) краще.

- Мені потрібна допомога.

Домашнє завдання

Читати виразно твір.

I група. Написати паспорт твору

II група. Проаналізувати римо-ритміку вірша